

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2445
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni odtok „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.408

„JUTRA“

Optimizem finančnikov

Na 15. rednem občnem zboru delničarjev Narodne banke, ki se je vršil te dni, je bilo predloženo poročilo, ki poleg domačih stvari bančinega poslovanja obravnava obširno tudi mnoga svetovna gospodarsko- in finančno-politična vprašanja, seveda vse kolikor toliko v zvezi z gospodarskimi in finančnimi problemi Jugoslavije. Refren teh izjavanj izveneva v zelo optimističen akord tako glede nadaljnjega razvoja splošnih svetovnih gospodarskih prilik, kakor tudi glede razvoja prilik v naši državi sami. Nedvomno je, da so na tem poročilu sodelovali odlični naši gospodarski in finančni strokovnjaki, ki poznajo dobro našo in splošno svetovno razmere, zato nimamo povoda, dvomiti na njihovem optimizmu.

Da slišimo, kaj nam povedo! Predvsem podčrtavajo dejstvo, da živimo v dobi velikih političnih in gospodarskih sprememb. Vedno jasneje se odraža, da danes država ni več samo politično telo, ampak tudi pomemben činitelj za gospodarsko življenje naroda. Poleg dejstva, da so nekatere države v preteklem letu še bolj ostro podčrtale svojo osamosvoje v gospodarsko-trgovskem pogledu, je bilo skoro v vseh, zlasti evropskih državah, v ospredju valutno vprašanje. Močno je lani stopila v ospredje nujna potreba reorganizacije kreditov za obnovo gospodarskega življenja ter izboljšanja zadevnih pogojev. Naša zunanja trgovina se je v l. 1934 povečala napram prejšnjemu za 19.03%, vendar pa še vedno tvori samo 51.35% povprečne vrednosti naše zunanje trgovine v letih 1928 do 1930. Naša trgovinska bilanca je bila aktivna za 304.905.000 Din, vendar se je aktivnost zmanjšala napram l. 1933 za 190.424.000 Din. Donos naše celokupne žetve se je zvišal napram l. 1933 za 9%, da si je pridelek pšenice bil manjši. Železniški blagovni promet se je zvišal za 1.7%, pomorski promet za 5.8%, tudi rečni promet se je povečal.

Nazaposelnost pada. Povprečno mesečno število brezposelnih v celi državi je v l. 1934 bilo 15.647 napram 15.997 v l. 1933. Tudi rezultati glede števila obvezno zavarovanih delavcev v obeh zadnjih letih vodijo do istega zaključka. Število konkurzov je padlo od 271 na 237. Značilno za razvoj gospodarskega življenja je znižanje obrestne mere: eskontna % na mera Narodne banke je bila znižana 9. febr. 1934 od 7½% na 7%, 16. jul. 1934 od 7% na 6½%, lombardna pa prvič od 9% na 8%, drugič od 8% na 7½%. Z uredbo o maksimiranju obrestne mere z dne 15. avg. 1934 se je tudi splošno znižala obrestna mera, ki se je koncem leta za menice gibala med 9 do 11%. Denarni promet in tudi promet hranilnih vlog se dviga. Pri Poštni hranilnici je znašal promet čekovnih računov v l. 1934 Din 62.399.886.000 napram Din 60.986.581.000 v l. 1933. Stanje hranilnih vlog v celi državi je od 1. jan. 1934 do 1. jan. t. l. naraslo za 106 mil. Din na 9.780 milijonov Din. Lansko leto je izza l. 1931 prvo, v katerem svota hranilnih vlog ni padla. Dviganje vlog iz denarnih zavodov se je ustavilo.

Dohodki države so narasli, svota plačanih neposrednih davkov se je zvišala, narasli so tudi posredni davki in carine. Poročilo Narodne banke podčrtava, da je znak izvestnega izboljšanja gospodarskih razmer v državi. Dejstvo, da so v l. 1934 bili stalno naraščanju teče državni obveznici v državi in tudi njih nakup je naraščal: povprečni letni indeks (1926 = 100%) 7%-nega investicijskega poso-

Nemčija razbila mirovno pogodbo

Uvedba splošne vojaške obveznosti in svobodne oborožitve — Ogromen vtis povsod — Preventivna vojna proti Nemčiji nemogoča — Za druga sredstva manjka moralna opora

BERLIN, 18. marca. Vsa zadnja leta je stalo v ospredju vsega zanimanja evropske diplomacije vprašanje razorožitve in nemške vojaške enakopravnosti. Sklicevale so se konference, ki so se vlekale v neskončnost, ne da bi bile rodile pozitivnih rezultatov. Predlagali so se razni pakti, snovali so se varnostni sistemi, nad vsem pa je stal temni problem: Nemčija. Pričakovalo se je, da bo ta problem rešen v di rektnih pogajanjih med Berlinom in Parizom, ali pa Berlinom in Londonom in zadnje upanje se je upiralo še na obisk angleških državnikov sira Simona in lorda Edena v Berlinu. Izgleda pa, da se je Nemčija naveličala brezuspešnih pogajanj in je izkoristila sedanji položaj za to, da sama razbije vojaške klavzule versailleske mirovne pogodbe in si sama da zahtevano enakopravnost.

V petek zvečer je imela nemška vlada pod Hitlerjevim predsedstvom sejo, na kateri je napravila nagel in kratek sklep, ki je uplival kakor razpok bombe na vso Evropo in ves svet. Nemška vlada je sklenila, da se od dneva sklepa dalje uvede v Nemčiji zopet splošna vojaška dolžnost vseh moških državljanov od 17 leta starosti dalje. Nova nemška vojska bo imela 12 armadnih zborov s 36 divizijami. — Sklep vlade je bil takoj razglašen zastopnikom tiska, nato pa sporočen tudi diplomatskim zastopnikom. Obenem je bil iz-

dan proglas na nemški narod, v katerem sporoča vlada svoj sklep o zopetni uvedbi splošne vojaške obveznosti. Proglas opozarja na zaupanje, ki ga je imela Nemčija leta 1918. v Wilsonove izjave in je zato prevzela tudi nase vsa težka poniževanja, pričakujoč, da bo s tem pripravila pot splošni razorožitvi in trajnemu miru. Ogromno je vse, kar je Nemčija pod to krinko razorožitve izgubila, da izpopolni obveznosti. Zaradi tega je imela popolno pravico zahtevati, da izpolnijo svoje obveznosti tudi drugi sopolisniki versailleske mirovne pogodbe. Toda ti svojih dolžnosti niso izvršili in so s tem prisili Nemčijo, da stori to, kar se ji zdí potrebno in napravi konec nečastnemu in za Nemčijo nevarnemu položaju. Nemčija si hoče zavarovati svojo varnost in svojo čast. Vendar je Nemčija pripravljena sodelovati pri vseh nadaljnjih ukrepih, ki so potrebni za ohranitev miru. Predlagala je sosedom sklenitev nenapadalnih paktov in jih je nekaj tudi že sklenila. Tudi med Francijo in Nemčijo po vrnitvi Posaarja ni več nobenih teritorialnih sporov.

S tem je Hitler s svojo vlado kratkim potom razveljavil versaillesko mirovno pogodbo in postavil ves svet pred izvršeno dejstvo. Nemčija pripravlja ogromno armado, ki jo mrzlično oborožuje. Kar se je delalo doslej tajno, se bo delala od-

slej javno. Sklep nemške vlade je izzval seveda zlasti v Franciji, Angliji in Italiji, pa tudi v sovjetski Rusiji in drugod veliko presenečenje in vznemirjenje, vendar pa je gotovo, da proti temu nemškemu sklepu ni nobenega teka, razen vojaškega. Položaj pa je danes tak, da si nihče ne bo upal nastopiti proti Nemčiji s preventivno vojno, ker bi ta pomenila novo svetovno vojno, o kateri nihče ne ve, kako bi se končala. Verjetno je, da se bo po tem dogodku vsa svetovna politika preorientirala in so s tem propadli tudi vsi načrti raznih paktov, ki so se forsirali zadnje čase, zlasti s strani Pariza.

PARIZ, 18. marca. Posvetovanja med Parizom, Rimom in Londonom zaradi kora Nemčije se nadaljujejo. Po še nepotrjeni vesti forsira Francija skupno demaršo signatarnih držav v Berlinu, katere cilj naj bi bil doseči, da nemška vlada svoj sklep prekliče. Govori se tudi, da bo sklican še ta mesec k izrednemu zasedanju svet Društva narodov, je pa malo upanja, da bi se moglo kakorkoli pritisniti na Nemčijo. To bo še bolj nemogoče zaradi tega, ker tudi signatarne države niso izpolnile določb versailleske mirovne pogodbe, ki določajo razorožitev; zato manjka vsaka moralna podlaga za nastop proti Nemčiji. Treba se bo pač s tem sprijazniti.

Zbližanje Rima in Beograda

KOMENTARJI PARIŠKIH DIPLOMATOV IN LISTOV. — BOGOLJUB JEVTIČ POVABLJEN V RIM.

PARIZ, 18. marca. Zbliževanje med Italijo in Jugoslavijo pozdravljajo tukaj vsi diplomati in vsi listi in pričakujejo, da bodo pomenila najnovejša prizadevanja Rima in Beograda največji korak k ureditvi problemov Jadrana in Podonavja. To zbliževanje je naravna posledica zbližanja med Francijo in Italijo. Pogajanja za ureditev vseh vprašanj, ki obstojajo med Rimom in Beogradom, so se vodila že več časa in so sedaj že dovedla do takih uspehov, da je bilo mogoče spregovoriti javno o predstoječem pomirjenju. Tu se naglašja, da bo dosežen sporazum najprej na gospodarskem, nato pa tudi na političnem področju. Zbliževanje pozdravljajo tudi drugod, zlasti v Angliji, kjer naglašajo, da bo

jugoslovansko - italijansko prijateljstvo najzanesljivejše jamstvo proti reviziji mirovnih pogodb, vrnitvi Habsburžanov in vsem drugim nevarnostim srednje Evrope. Jugoslovanski ministri predsednik in zunanji minister Jevtič je baje že dobil povabilo Musolinija, naj pride v Rim, in se bo temu povabilu tudi odzval, najbrže meseca maja, po jugoslovanskih volitvah. Takrat bo tudi podpisan zadevni prijateljski pakt.

12.000 posaarskih emigrantov

PARIZ, 18. marca. Pariški listi poročajo, da se je izseljevanje iz Posaarja zaradi zmage Nemčije že zaključilo. V Francijo je pribežalo iz Posaarja vsega

okoli 12.000 političnih emigrantov, enakemu številu pa je Francija odklonila dovoljenje za prihod, ker je prosilce smatrala za nezaželjene goste. Del emigrantov ostane začasno ali trajno v Franciji, ostali pa se sele ali so se že preselili drugam. Nekateri komunistični voditelji so bili pa tudi uradno pozvani, da zapustijo Francijo.

Venizelos odide v Francijo?

LONDON, 18. marca. Angleški listi poročajo iz Kaneje na Kreti, da so ob začetku venizelistične revolucije pripravljali Caldarisovi pristaši na Kreti atentat na Venizelosa, ki ga pa niso izvršili samo zaradi tega, ker je bil vodja vstajev dobro zastražen in niso imeli poguma riskirati svojih življenj. Po propadu revoluciji so sedaj zbrali vse Venizelosove slike in druge spomine nanj ter jih sežgali. Venizelos sam je dospel že na Rodos, odkoder bo odpotoval v Francijo.

ABESINSKI APEL NA D. N.

RIM, 18. marca. Abesinsko poslanstvo sporoča, da je abesinski cesar dokončno sklenil izročiti spor med Abesinijo in Italijo v rešitev Društvu narodov. Društvo narodov je bilo o tem tudi že uradno obveščeno.

JAPONCI ORGANIZIRAJO AZIJO.

TOKIO, 18. marca. Bivši japonski poslanik v Rimu, Mačušima, bo odpotoval po odredbi japonske vlade v posebni diplomatski misiji v Siam, Anam, Indijo, Iran, Avganistan, Irak in Turčijo. Namen potovanja je, spoznati politične razmere v omenjenih državah, v resnici pa gre za japonsko akcijo, ki naj na skupni podlagi organizira vso Azijo.

jila iz l. 1921 izkazuje povečanje od 63,3 na 92,8; za 2½%-no obveznico loterijske državne rente za vojno škodo od 72,4 na 104,6; za 4%-na obveznico za finančno likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz l. 1921 od 60,2 na 86,4. Poročilo N. B. navaja te činjenice kot dokaz, da so se razmere na našem denarnem trgu popravile in da je na tem trgu mnogo likvidnih sredstev, ki iščejo mesta. Tudi so poskočili tečaj obveznic naših inozemskih posojil. Indeks cen na debelo (1926 = 100) je nekoliko padel, v glavnem zaradi padca cen živine in deloma tudi industrijskih izdelkov. Povprečni indeks cen na debelo za l. 1934 znaša 63,2 napram 64,4 v l. 1933. Tečaj dinarja se je od julija naprej v tujini močno popravil in je ves čas do konca leta stal na 6,675

in 6,80 švic. fr. za 100 Din. Skok tečaja dinarja v inozemstvu smatra poročilo N. B. kot eden sigurnih znakov zaupanja tujevaline v naš narodni denar.

Turizem je v l. 1934 pokazal močen napredek in že površen pregled izkazuje porast števila turistov v l. 1934 (711.421 Jugoslovancev, 234.959 tujcev) napram letu 1933 (667.792, 216.654), ki so pustili pri nas blizu ene milijarde dinarjev. Vse te činjenice smatra izvestje N. B. kot dokaz, da se je stanje našega gospodarstva popravilo, in da je upravičen optimizem glede nadaljnjega izboljšanja gospodarskih prilik. Naravno je to v mnogi meri odvisno tudi od razvoja gospodarskih razmer v svetu, zlasti v onih državah, s katerimi ima Jugoslavija močne trgovske in sploh poslovne zveze.

Dnevne vesti

Zmaga bolgarske pesmi

MOGOČEN SPREJEM BOLGARSKEGA PEVSKEGA DRUŠTVA »RODINE«.
SIJAJNO USPELI KONCERT.

Maribor je preteklo soboto sprejel bolgarske pevce tako navdušeno, tako pristrano, kakor doslej še nikogar. Na kolodvoru se je zbrala večtisočglava množica, da prisostvuje z vso iskrenostjo sprejemu bratskih bolgarskih pevcev. Zbrani so bili zastopniki vsega mariborskega javnega življenja. Opazili smo med njimi mestnega župana g. dr. Lipolda, podžupana g. Golouha, senatorja dr. Ploja, starosta sokolske župe dr. Goriška, predsednika Glasbene Matice dr. Poljanca, predsednika Jugoslovansko bolgarske lige upokojnega ministra dr. Kukovca in številne druge odlične osebnosti, zastopnike Slovenskega ženskega društva itd.

Ko je privozil brzovlak na postajo, je množica vzvalovila kakor morje. Vihar navdušenja in gromkih ovacij ni mogel ponehati in se je še stopnjeval, ko so pričeli izstopati iz vagona bolgarski pevci. Godba je zaigrala bolgarsko državno himno »Sumi Marica«, ki jo je množica poslušala odkritih glav. V imenu mestne občine je prvi pozdravil bolgarske pevce mestni župan g. dr. Lipold, v imenu mariborske Glasbene Matice in vseh okoliških pevskih zborov jim je izrekel dobrodošlico predsednik Glasbene Matice g. dr. Poljanec, v imenu obmejnega Sokolstva pa jim je zaklical pristran sokolski »Zdravo!« starosta sokolske župe g. dr. Gorišek. V imenu gostov se je zahvalil za prisrčen in nepričakovan sprejem vodja turneje g. dr. Kosta Nikov, ki je zaključil svoje besede z vzklikom »Živela velika Jugoslavija!«, kar je med množico izzvalo nov vihar navdušenja. Gojenke »Vesne« so nato pripele vsem gostom rdeče nagelčke. Nato so pa med gostim špalirjem kretili po Aleksandrovi c. do hotela »Orel«. Mariborsko občinstvo jih je vso pot neprestano navdušeno pozdravljalo in jim vzklikalo.

Zvečer je bolgarski pevski zbor »Rodina« nastopil v veliki unionski dvorani, ki še ni nikdar sprejela pod svojo streho toliko publike. Dvorana je bila do zadnjega kotička nabito polna. Ko so bolgarski pevci stopili na oder, jim je zapela naša

Glasbena Matica v pozdrav bolgarsko himno, bolgarski pevci pa so odgovorili z našo himno. Goste je nato v imenu Jugoslovansko-bolgarske lige pozdravil predsednik g. dr. Kukovec. Ob odmoru jian je pa z bolgarskim nagovorom tajnik JBL g. prof. J. Šedivy izročil darove: velik pozlačen lovorov venec, veličo, 3000 Din vredno sliko starega Maribora (dar akad. slik. prof. I. Kosa); veliko umetniško fotografijo Maribora, delo fot. amat. Kovačiča (dar Slovenskega ženskega društva) itd. ter sporočil, da so jim mariborski znanstveniki, pisatelji in komponisti poklonili nekaj izvodov svojih del: prof. F. Baš, prof. dr. Dolar, dr. I. Dornik, Marica Cizljeva, J. Glaser, prof. dr. Kovačič, min. dr. Kukovec, ga. Maistrova, gl. ur. R. Rehar, E. Ropasova, prof. Šedivy, prof. Šilih, dr. J. Šorli, dr. M. Šnuderl in dr. F. Vatovec. Ves koncert je bil ogromna manifestacija bratskih čustev do bratov Bolgarov. Pevce »Rodine« je občinstvo pozdravljalo še po koncertu na ulici, ko so odhajali k »Orlu«, kjer je bil družabni večer.

V spodnji restavracijski dvorani »Orla« se je zbralo predstavništvo vsega Maribora, da preživi nekaj ur v družbi z brati Bolgari. Izrečene so bile številne napitnice, govorili so gg. dr. V. Kukovec, dr. Fr. Lipold, ga. M. Rozmanova (v bolgarščini), dr. Poljanec, dr. Lašič, dr. Gorišek, dr. Tominšek, dr. K. Nikov itd. Obenem so bile gostom razdeljene podarjene knjige in razne propagandne publikacije. Glasbena Matica je odpela nekaj pesmi s soli g. Faganelija, odgovorili pa so tudi pevci »Rodine«. Ves večer je tako potekel v najlepšem razpoloženju. Včeraj so pa bili pevci v gosteh Mariborčanov in so si ogledali vse zanimivosti našega mesta. Zvečer pa so se odpeljali proti Beogradu ter odpodslali z Zidanega mosta predsedniku JBL g. dr. V. Kukovcu še sledečo brzojavko: »Zapuščajoč bratsko Slovenijo se še enkrat zahvaljujemo za prisrčen sprejem JBL, Glasbeni Matici in vsemu meščanstvu. »Rodina«.

Nova pridobitev v našem tujskem prometu

PRED SLAVNOSTNO OTVORITVIJO OKREPČEVALIŠČ IN ZABAVIŠČ V NOVI ZGRADBI GRAJSKEGA KINA.

Na razvalinah starega »Kosovega« v vetrinjski ulici je zrasla stavba, ki je ponos vsemu mestu. Njena moderna fasada zaključuje blok Grajskega trga in blago vpliva na oko s svojim harmoničnim izrazom. Mirno lahko trdimo, da je lastnik, kinopodjetnik g. Julij Guštin ustvaril našemu mestu novo okrepčevališče in zabavišče, oboje urejeno po najmodernejših načrtih današnje tehnike, ki jim je vili svoje mlado tehnično znanje in spretnost naš domačin g. inž. Drofenik. Oprema vseh notranjih prostorov je prav tako delo domačih mojstrov, ki so dali od marizarija do kleparja svoje najboljšo.

Ni bila lahka rešitev načrta, ker je imel lastnik g. Guštin naravno ogromno zavest, res je, da se ni ustrašil stroškov, tudi tujcem in tujcem nekaj prav vsemestnega, dobro se zavedajoč, da je soodnost v materialu in umnost v gospodarstvu najboljša jamstvo za uspehi in amortizacijo. Jutri na praznik bodo dopoldne vsi prostori okrepčevališča slovesno otvorjeni in izročeni svojemu namenu.

Moderno dvorano za kinopredstave z najnovejšimi aparaturnami, ki je bila slavnostno otvorjena že pred mesecem, obkrožujejo domačini in tujci. Naravnost presenečena pa bo javnost, ko bo imela odsej priliko krepčati se v udobnih in modernih opremljenih gostilniških in kavarniških prostorih. Že ime lastnika samega g. Julija Guština, nam je najboljša jamstvo, da bo postrežba prvovrstna. Še tako razvajeni tujec bo zadovoljen in poln živale nad pristnostjo jedi in pijače, ker je lastnikova parola: postreži gosta, domačina in tujca, ceneno in z vso skrbnostjo.

Obiskovalci kina, mali in veliki, pa se bodo med odmori ceneno krepčali z vsem, kar jim bo srce poželelo v točilnici, ki je tik ob foyerju.

Polovico življenja nove zgradbe je v suterenu. Tu je mimo modernih in hladnih kleti za pijače velika higienična kuhinja, opremljena z najnovejšimi in najpraktičnejšimi aparati in pripomočki. Zvezana je z gostilniškimi in kavarniškimi prostori z električnimi dvigali. Nova pridobitev za naše mesto pa je »kinobar«, opremljen po vsemestni zamisli. Prostor je okrogel, stene so obdane z živobarvnimi tapetami in z zlahtnimi furnirji iz orehovih korenin, strop pa daje svetlobo dneva. Radiatorji bodo pozimi ogrevali prostor, poleti pa ga bodo hladile moderne naprave. Svojevrstna je tudi ventilacija. Pogled na najmodernejšo opremo, udobne in razkošne lože, na okroglo areno za plesišče je naravnost božanstven. Tretji del zabavišča pa tvori podzemno keglišče. Oprema keglišča je enostavna, vendar pa zelo elegantna. Igralci bodo imeli na razpolago vse ob vsakem času, ker bo keglišče pozimi toplo zakurjeno, poleti pa hladno.

V gostilniških, kavarniških in barskih prostorih bodo vsak dan koncerti s pestrimi in bogatimi sporedi. Nove naprave v zgradbi »Grajskega kina« bodo nedvomno mnogo in dobro služile razvoju našega tujkega prometa.

Pri revmatizmu v glavi, ledjah, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, uesu, se uporablja naravna Franc Jožefova voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Ljubavna tragedija na Pobrežju

LJUBIMEC UBIL MOŽA SVOJE VEČLETNE LJUBICE.

Sinoči okrog pol 12. ure se je odigrala v Nasipni ulici ljubavna tragedija, o kateri govori vse Pobrežje in vse mesto. V prepiru je 26 letni mizarski pomočnik Ant. Straus, zaposlen pri mizarskem mojstru Paiztu v Taborski ulici, s kolom do smrti pobil 41-letnega mizarskega pomočnika Antona Gselmana. Ozadje krvavega dejanja je ljubavno razmerje, ki ga je imel ubijalec Straus z 31letno Gselmanovo ženo Angelo.

V Nasipni ulici na Pobrežju je že deli časa stanoval mizarski pomočnik Anton Gselman. Pred leti se je poročil z Angelo, ki je imela z mizarskim pomočnikom Antonom Strausom nezakonskega otroka. V zakonu je Angela povila Gselmanu 2 otročiča. Razmerje med Strausom in Angelom pa se tudi po poroki ni ohladilo. Za vse to je dobro vedel njen mož. Iz ravnotežja ga niso spravili niti hudobni jeziki, ki so pikali dan na dan. Tudi je njegova žena Angela lani pobegnila in živela nekaj časa s svojim ljubčkom Strausom. To da Gselman ji je vse odpustil in jo prosil, naj se vrne na njegov dom. Angela je ubogala in gospodinjala kakor prej svoje-

mu možu.

Straus je sinoči popival v Papeževi gostilni na Pobrežju. Okrog 10. ure je prišel v gostilno tudi Gselman. Ko je opazil Strausa, je postal nejevoljen in je spregovoril z gostilničarjem nekaj besed. Oba, Straus in Gselman, sta bila vinjena. Gselman se je kmalu poslovil, za njim pa je odšel tudi Straus, ki se mu je spotio pridružil. Pričela sta se glasno prepirati. Ko sta prišla na dvorišče, je pa Strausu zavrela kri. Poiskal je leseno toporišče in udaril Gselmana s tako silo večkrat po glavi, da mu je prebil lobanjo. Gselman se je zgrudil nezavesten na tla in je kmalu nato umrl.

Ubijalec Straus je takoj po uboju pobegnil domov. Tam so ga tudi našli orožniki in aretirali. Pri zaslišanju priznava svoje dejanje, pravi pa, da ni imel namena pobiti Gselmana do smrti. Tezenski orožniki so aretirali tudi Gselmanovo ženo in bodo najbrže po končanem zaslišanju oba dva izročili mariborskemu sodišču. Gselmanovo truplo so danes dopoldne spravili v mrtvašnico na pobreško pokopališče, kjer ga bo raztelesila sodna komisija.

Darovi za kraljev spomenik

Za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je nabral g. viš. veter. svetnik Hugon Hinterlechner znesek 4331 Din. Darovali so: Marija Kos, veletrgovka, Vetrinjska ul. 8, 1000 Din; Leopold Gusel, veletrgovec, Koroška c. 16, 300 Din; Katarina Pisanec, Ivan Kovačič, Franc in Edith Šober, Andrej in Ana Macarol, Hartinger Ferd. in drug. Ela in Karl Weitzl, Pavel Heričko in Adolf Bernhard po 100 Din.

Po 100 Din so darovali: vet. nadsvet. Hugon Hinterlechner, Jerica Hinterlechner, rodbina inž. Hinterlechnerja, Karl Kramberger, Josip Čebokli, Ana Stark, Robert Bieber, Jos. Kavčič, Ana Kavčič, Joško Caf, Ilona Robaus, Ivan Prešern, Josip Weis, Marija Weis, Boštjan Filipčič, Ivan Bach, Anton Flies, Franc Bach, Toni Ošlak, Jernej Fiedler, Terezija Jauh, 40 Din; Blaž Serdinšek. Po 30 Din: Ivan Ribič, Miodrag Acimovič, Josipina Kavčič.

Po 20 Din so darovali: Mihael Deutschman, Josip Kotzbeek, Marko Peričič, Arnošt Kohnstein, Jakob Lah, Alojz Čuček, Henrik Potrč, Hinko Pirš, Josip Zokaly, Friderik Weitzl, Katarina Schwertner. S p e h a r j i »Prepoliske vnovčevalnice za prašiče«: Ivan Kirbiš, Vinko Finčič, Anton Kirbiš, Franc Golob, Anton Zunkovič, Andrej Kirbiš, Anton Vogrinec, Jakob Toličič, Jurij Sagadin, Lovro Klaneček, Franc Kirbiš, Franc Sitar, Ivan Klasinc, Ivan Vogrinec, Franc Finčič, Franc Megličar, Maks Vogrinec, Peter Cestnik, Ivan Fišer, Ivan Blatnik, Anton Kotnik, Martin Zunkovič, Franc Sagadin, Konrad Kirbiš, Franc Cartl, Alojz Jakolič, Jurij Kirbiš, Ivan Golob, Ivan Peseč, Alojz Damjan, Franc Tomanič, Anton Ecker, Karl Krepl, Jakob Metličar, Matevž Zupanič, Franc Kampl, Franc Sagadin, Ivan Artenjak, Marija Tement, Po 10 Din so darovali: Peter Bugner, Amalija Rantner, Ivan Lipovšek, Terezija Zugman; 6 Din Franc Kramberger in 5 Din Emil Zagoršek. Skupaj 4331 Din.

Elektriške naprave in radio

Mestno poglavarstvo opozarja, da morajo biti v smislu čl. 76 zakona o pošti, telegrafu in telefonu vse elektriške naprave za razsvetljavo ali pogonsko silo kakor tudi za druge potrebe občin, društev, podjetij ali privatnih oseb tako izvršene, da niso prav nič nevarne telegrafsko-telefonskemu osebju, osebam, ki uporabljajo telefon in telegrafsko-telefonske naprave in da ne ovirajo pravičnega obratovanja žičnega ali brezžičnega telegrafa in telefona. S to zakonito določbo je zaščitena tudi radio-oddaja. Navzlic temu pa se še danes dogaja, da eruira državna radio-kontrola elektriške naprave vseh vrst, ki nasprotujejo navedenim zakonitim določilom. Lastniki elektriških naprav se opozarjajo, da morajo biti tako blokirane, da ne povzročajo radijskih motenj. Prebivalstvo se

opozarja, da ima poštna uprava zakonito dolžnost kontroliranja in kaznovanja motilcev, ima pa tudi zakonito pravico, da odredi odstranitev ali premestitev vsake motilne naprave ali pa prisilno blokiranje na stroške lastnika naprave. Mestno poglavarstvo bo povodom stavbnih in obrtno-pravnih komisij strogo pazilo, da se vnaprej onemogočijo takšne motnje ter bo tudi pri obstoječih obratili v primeru potrebe izdalo primerne ukrepe.

Torek **Velika**
popoldne
Kavarna **Svengali**

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 18. marca: Zaprto.

Torek, 19. marca ob 15. uri: »Veseli kmetič«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Štambulska roža«. Nepreklicno zadnjič. — Vstopnina od Din 20.— navzdol.

Sreda, 20. marca: Zaprto.

Četrtek, 21. marca ob 20. uri: »Profesor Žič«. Red A.

»Veseli kmetič« po znižanih cenah. Letošnje najprivlačnejšo opereto, Fallova »Veseli kmetič« uprizore na Jožefovo, v torek, 19. t. m. ob 15. uri prvič po znižanih cenah. Opereta se s svojo svežo, prav pristrano muziko in s prav nič šablonsko pisanim, iz kmetijskega življenja zajetim dejanjem, prijetno razlikuje od sodobnih plehkih »šlagerjev«.

»Štambulska roža« nepreklicno zadnjič in ob najnižjih vstopnini. Melodijozno in izredno zabavno opereto »Štambulska roža«, ki je bila del časa na repertoarju in je bila pri občinstvu splošno priljubljena, uprizore nepreklicno zadnjič v torek, 19. t. m. zvečer. Velja najnižja vstopnina od 20 Din navzdol. Najcenejši sedež stane le 5 Din. S to poslednjo uprizoritvijo pojde ta opereta za dolgo vrsto let z repertoarja.

Naslednja glasbena premiera bo v kratkem. Uprizore popularno Offenbachovo opero »Hoffmannove pripovedke«, delo, ki je še danes prav tako sveže, kot ob svojem nastanku ter spada k železnemu repertoarju vseh opernih gledališč. Opero studirajo pod vodstvom kapelnika Herzoga in glavnega režiserja J. Koviča. Sodelujejo trije gostje: odlični koncertni in operni pevka Alfreda Herzogova, ki je mariborskemu občinstvu še v najboljšem spominu kot Marjetica v »Faustu« ter priljubljena člana bivše mariborske opere Vida Zamejic-Kovičeva in Fran Neralič. Ostale partije pojo Udovičeva, Cepičeva, Sanchi, F. Kovič, Gorinšek, Skrbinšek, Medven, Kosič, Verdonik, Blaž in Harastovič.

KINO

GRAJSKI KINO

Danes zadnji dan »Poljska kri«. Any Ondra, Hans Moser, Svetislav Petrovič. Od jutri dalje

»SVET JE MOJ«

V glavni vlogi Harry Piel
Nas prihodnji film: Bosanska rapsodija Bosnjaki.

Kino Union. Danes najkrasnejši film se zone »Poslovilni valček«, glasba Chopin, Mozart, Liszt.

NAROČNIKOM IN ČITATELJEM. Zaradi jutrišnjega praznika sv. Jožefa izide prihodnja številka »Večernika« šele v sredo popoldne.

Norvežan Ulland skočil 103.5 m! V Ponte di Legno so se včeraj vršile skakalne tekme na tamkajšnji skakalnici. V zgodovini smučskih skokov se je prvič dosegla znamka 100 m, ki jo je dosegel Norvežan Ulland. Pri prvem skoku je dosegel 99 m, pri drugem pa 103.5 m!

Združenje zidarskih mojstrov je imelo včeraj dopoldne pri Emeršiču svoj redni letni občni zbor. Organizacija je tem važnejša, ker obsega njen delokrog teritorij bivše mariborske oblasti. Občnega zbora so se udeležili delegati malone polnoštevilno, razen tega tudi odlični predstavniki. tako obrtni referent doktor Senkovič kot zastopnik mestne občine, obrtno združni nadzornik I. Založnik in tajnik J. Novak kot zastopnik zbornice za TOI. Združenje je v preteklem letu odlično branilo in pospeševalo koristi svojega članstva, kakor je bilo razvidno iz poročila tajnice Danice Lašičeve. Združenje šteje 63 mojstrov, 144 zidarskih pomočnikov in 30 vajencev. Organizacijski dohodki so znašali 12.835.15 Din., izdatki pa 12.680.75 Din. Proračun za l. 1935. izkazuje 12.000 Din. dohodkov in prav toliko izdatkov. Članarina se je določila na 150 Din. Pri slučajnostih se je v živahni debati razpravljalo o težavah zidarskega stanu v današnji dobi, zlasti pa zaradi vedno rastočega šušmarstva. Po temeljitih razpravljanih o vseh tekočih in preteklih stanovskih zadevah je predsednik Vinko Lašič zaključil lepo uspeli občni zbor.

Mariborski krojači so imeli včeraj v nedeljo popoldne pri Gambirinu svoj redni občni zbor, ki ga je otvoril predsednik združenja Franjo Reicher. Poročala sta tajnik Martin Pravič in blagajnik Franjo Zadarič. Organizacija krojačev šteje 200 mojstrov in mojstrini, 63 krojaških pomočnikov in 117 pomočnic, 26 vajencev in 132 vajenk. Odposlanih in sprejetih je bilo 608 dopisov. Blagajna izkazuje na dohodkih 19.670.20 Din. na izdatkih pa 18.570.25 Din. Na občnem zboru se je sprejel proračun za l. 1935. v iznosu 16.800 Din. dohodkov in toliko izdatkov. Pri slučajnostih so mariborski krojači obravnavali važne stanovske in tekoče organizacijske zadeve.

Ustanove, bilanca in letno poročilo. Vse ustanovne uprave so po čl. 37 pravilnika za uporablanje zakona o ustanovah (zadružbinah) z dne 12. aprila 1932 dolžne, da predlože do konca meseca marca vsakega leta ustanovnemu oblastvu t. j. kraljevski banski upravi (prosvetnemu oddelku) letno poročilo o svojem poslovanju v minulem letu obenem z

bilanco za to leto, sestavljeno na dan 31. decembra, in to v izogib kazenskih posledic po § 23. zakona o ustanovah. Ustanove, ki jih upravljajo javne oblasti, pa morajo poslati ustanovni oblasti letno poročilo o svojem delu. Gornje se razglašajo z opozorilom, da vse ustanovne uprave pravočasno predložijo bilance in letno poročilo o svojem delu.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše, je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne **Franc-Jožefove grenčice** velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajo se zapeke ponehajo s pomočjo **Franc-Jožefove vode**, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. **Franc-Jožefova grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Krčevinski potok nima svoje slavne zgodovine, ima pa to prednost, da služi za odlaganje smeti in drugih odpadkov. Ob potoku o se zaredi podgane in skakeče, kakor mačke velike z brega na breg. To dni pa so dobile za priboljšek masno pečenko. Nekemu krčevinskemu posestniku je poginil ščetinec, ki je našel grob v potoku. Že iz zdravstvenih ozirov bi se kaj takega ne smelo zgoditi. Stanovci v Krčevini so prepričani, da bo občina napravila v tem pogledu red in strogo prepovedala odlagati v potok smeti in razno nesnago.

Gospodarska razstava Narodne obrane. Da bi se čim intenzivneje podprla domača delavnost, je gospodarska akcija Narodne obrane »Svoji k svojim« sklenila prirediti za časa letošnjih velikonočnih praznikov od 21. aprila do 2. maja v Beogradu razstavo narodne delavnosti. Več 100 trgovcev in obrtnikov najrazličnejših strok je že doslej prijavilo svojo udeležbo, tako, da bo razstava ena največjih kar jih je bilo doslej prirejenih. Razstavljalci in obiskovalci bodo imeli polovično vožnjo na železnicah. Razstava bo nameščena v prostorih ogromne palače osnovne šole kralja Aleksandra v Dečanski ulici.

Bolgarska razstava v študijski knjižnici ostane odprta do konca tega tedna, t. j. do vključno 23. tm. Ogledate si jo lahko vsak dan med uradnimi urami.

Tridnevni tečaj za suho cepljenje vinske trte se bo vršil v času od 21. do 24. marca pri banovinski trdnici in drevnicah v Pekrah pri Mariboru. Tečaj bo brezplačen, teoretičen in praktičen ter bo trajal vsak dan od 8—12 in od 14—18 ure.

Zaradi velikega dovoza manjvrednih južnih vin je naše vinogradništvo v največji nevarnosti. Vsak vinogradnik naj pride 24. t. m. ob 10. uri na veliko kmetijsko zborovanje, ki se bo vršilo v Mariboru v dvorani »Union«.

Na praznik sv. Jožefa, ki velja za obrtniškega zaščitnika, bo v frančiškanski cerkvi v torek 19. t. m. ob 9. uri služba božja in prosimo, da se obrtništvo s svojim pomožnim osebjem udeleži polnoštevilno cerkvenih opravil. Zbirališče pred Narodnim domom ob 8.30, potem skupen odhod v cerkev. Obrtno društvo v Mariboru.

Vsem stanovanjskim najemnikom. Zaradi nepričakovanih ovir se občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov dne 11. marca ni mogel vršiti in se je zato preložil na sredo, dne 20. marca ob 20. uri. Vršil se bo pri Povodniku (prej Halbwid), vhod skozi dvorišče. Najemniki! Vaša dolžnost je, da se občnega zbora udeležite, kajti društvo boste v kratkem potrebovali!

Poziv članstvu kolesarskega društva Studenci. Novi odbor poziva vse članstvo, ki je v zaostanku s članarino za lansko leto, naj jo poravnava pri inkasantu, ki se bo izkazal s pooblastilom, podpisanim od predsednika Srečka Ferliča.

Oglejte si program v »Veliki kavarni« v torek popoldne; predstava gospoda Svengallija.

Ljudska univerza v Mariboru. Na žalost moramo naznaniti, da je g. univer. prof. dr. A. Živkovič zbolel in da se mora zaradi tega preložiti predavanje na poznejši čas. Namesto njega predava danes v ponedeljek g. prof. dr. Jan Sedivy iz Maribora o severni Bolgariji. Na podlagi lepih skioptičnih slik bo tolmačil pokrajino od Vidina, Plevna čez Švistov (Donava), Trnovo (rožna polja, produkcija rožnega olja) do Varne z obaljo na Črnem morju. Spoznavajte bratsko Bolgarijo.

Predavanje o Pireneji. V sredo 20. t. m. ob 20. uri ima Zimskosportni odsek SPD v Mariboru svoje četrti planinsko predavanje. Govori g. Kopinšek iz Celja o svojih uspehih turah po Pireneji predvsem o glavni skupini »Maledetta« ter Monte Perdido 3353 m ter o znameniti dolini »Cirque de Gavarnie«, ki jo je Francoz Ami Bué že l. 1832 primerjal z našo Logarsko dolino. Predavanja ponazorjuje prvovrstne skioptične slike. Jugoslovanski planinski pionirji so že prodrl v albanske, v bolgarske in grške gore, sedaj pa še špansko-francoske alpe. To so nam Pireneje res še španska vas. Humoristični predavatelj nas bo z njimi seznanil v podučno-saljivih prigodah. Zabeležite si, v sredo!

Radio Ljubljana Spored za torek, 19. t. m. Ob 8.20: poročila; 8.30: radio orkester; 9.40: versko predavanje; 10: prenos iz stolnice; 11: radio orkester; 12: čas, radio orkester; 15: plošče po željah; 15.30: Majda, izvirna slovenska radio-opereta; 19.30: nacionalna ura; 20: čas, jedilni list, program za sredo; 20.10: klavirski koncert; 20.50: akademski pevski kvintet; 21.30: čas, poročila; 21.50:

radio orkester; 22.30: angleške plošče. — Spored za sredo, 20. t. m. Ob 12. uri pesmi iz operet na ploščah; 12.50: poročila; 13: čas, ruski skladatelji na ploščah; 18: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci; 19: »Kritičen pregled razvoja našega Sokolstva v zadnjih treh letih«, predava Verij Švajger; 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura; 20: oovor ministra za pravosodje, prenos iz Beograda; v odmoru čas in poročila.

Nevarna možakarja sta 37-letni Ivan Majhenič iz Razvanja in 39-letni Jakob Gajger iz Maribora. Zadnji je že sedemkrat kaznovan. Mariborska policija ju je aretirala zaradi raznih deliktov. Pri zaslišanju pa se je izkazalo, da imata oba na vesti še nekaj, česar policija preje ni vedela. Izdala sta namreč in priznala, da sta dne 22. februarja t. l. izvršila vlom v Čelinškovo mesnico v Zgornjem Radvanju, kjer sta ukradla slanine za 1400 Din vrednosti. Oba sta izročena sodišču.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal termometer 4.1 stopinje C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 1.6 stopinjo C nad ničlo; barometer je kazal pri 13.3 stopinjah 740.6, reduciran na ničlo pa 739; relativna vlaga 85; vreme je oblačno in tiho; vremenska napoved napoveduje spremembo.

Kulturne vesti

Misel in delo, I. 6. Kulturna in socialna revija »Misel in delo« objavila v šesti številki razprave in sestavke: Najvišji zakon, g. Brodnik; »Nova« Avstrija in koroški Slovenci, dr. V. Ravničar; Razvoj reprezentativnega sistema, dr. S. Dolar; Masaryk svetel vzor človeka in vzgojitelja, dr. M. G. V.; Korporacijska država v Italiji (II. del), Obzornik: dr. Fran Zbašnik, Filozofske osnove nacionalnega socializma, Narodni jubilej in pojmovanje verske strpnosti, Brezposelni diplomirani filozofi, Volitev rektorja na ljubljanski univerzi, Lilek Emilijan; »Anklagen gegen die barbarischen Verfolgungen der Slowenen in Kärnten«, Akademsko starešinsko društvo »Jadrane«, Uradnik v Nemčiji po zmagi narodnosocialističnega svetovnega nazora. Intelektualci v prihodnji skupščini, Slovenska znanstvena literatura, Slovenska strategija pa zgodovina. Na platnicah so epigrami, notice itd.

Umetnost dvajsetega stoletja. V Luzernu v Švici je v Umetnostnem muzeju do 31. t. m. mednarodna razstava moderne umetnosti. Na razstavi so zastopani med drugimi Picasso, Braque, Gris, Léger, Kandinsky, Mondrian, Ernst, Erni.

V vsaki slovenski hiši »Večernik«!

M. Kovačič:

Prosvetar in njegovo delo

Logična posledica usvojitve in priznanja pravilnosti teorije o »borbi za obstanek« je bila, da je sokolska organizacija bila ustanovljena kot telovadna organizacija. Izšedši od antične »kalokagathie«, h koje doseženju je služila kot sredstvo telesna vzgoja, se je torej Tyrš povrnil miselno nujno zopet k svojemu izhodišču.

In kaj sledi zopet iz tega za osebnost sokolskega prosvetarja? Da mora biti telovadelec ali vsaj telovadelec, ker slepec o solncu in barvah ne more govoriti! Žeja po razširjenju ter poglobljenju izobrazbe pa mu itak izhaja tudi iz stremljenja, da postani in ostani osebno svoboden.

Iz vsega doslej navedenega si moremo napraviti zaključek, da mora biti prosvetar vzoren človek; le potem sme pričakovati uspeha od svojega dela. Če je gospodar, bodisi tak ali tak, n. pr. trgovec, kmet, obrtnik ali kaj slinčnega, potem bo pač moral gledati, da mu bo tudi njegovo gospodarstvo vzorno; ako ga nima v redu, bo skrbel, da ga spravi čimprej v red, da bo tako tudi v tem oziru prednjačil ostalim sokolskim pripadnikom. — Če je družinski oče, mu bodi tudi družinsko življenje urejeno; ako ima starše, brate, sestre, bodi njegovo

razmerje napram njim takšno, da se bo moglo imenovati zaželjivo in vzgledno. — Ako je v kakršnikoli službi, bodisi kot uradnik ali kake druge vrste nameščenec, bo v izvrševanju svojih stanovskih dolžnosti točen, vester in do skrajnosti zanesljiv. — Dobra prosvetarska si skratka predstavljamo takega, da se ne more na njem najti nobena senca, niti v njegovem javnem nastopanju niti v zasebnem življenju. Še domače njegovo življenje, ki je odtegnjeno vsaki kontroli, si predstavljamo takšno, da bi dovolil vsak čas kontrolo, ne da bi se bal, da bi bil zasačen pri dejanju, ki bi ne bilo v skladu z vzvišeno njegovo funkcijo v Sokolstvu: predstavljamo si tudi najintimnejše domače življenje sokolskega prosvetarja prosto vsakega dejanja, radi katerega bi ga karala njegova vest ali katerega bi ga bilo sram pred samim seboj.

Takšna tedaj bodi osebnost prosvetarjeva, čigar delo je v Sokolstvu enako važno kakor delo načelnika in načelnice.

II.

Kako pa za to delo prijeti? Ker delo prosvetarjevo ni usmerjeno na telo, ampak na duševnost, si je treba takoj priti na jasno o enem: popolnoma zgrešeno je, voliti za prosvetarja nekoga, ki je še pravkar prišel v kraj, kjer si sokolska edinica izbira prosvetarja. To — namreč volitev v edinico na novo došlega člana — članice za sokolskega funkcionarja — gre pri vseh funkcijah,

samo ne pri prosvetarstvu. In vendar se zgodi mnogokrat ta napaka: čim pride v edinico, kjer prosvetarstvo ni bilo baš na višini, — recimo — nov učitelj, železniški uradnik ali kdo drug »študiran«, pa se mu naprti funkcija prosvetarja! Trdi se lahko: normalno tudi novi prosvetar prosvetarstva ne bo spravil na višek niti se to ne more in ne sme pričakovati, kaj šele zahtevati. Na novo došli(a) član(ica) more prevzeti načelnništvo, tajništvo, blagajno, knjižnico itd. — seveda, če ima sposobnosti za to; slabo pa bo storil(a), če bo prevzel(a) takoj prosvetarske posle. Zakaj? Zato, ker je tajništvo, blagajništvo, knjižničarstvo in drugo administrativno poslovanje povsod enako, zato ker je način telesne vzgoje po četah enak in tudi po družtvih, ni pa povsod enaka duševnost sokolskih pripadnikov, niso povsod enake okoliščine, na katere se mora ozirati prosvetar pri svojem delu. Iz tega tedaj sledi: kdor naj prevzame v sokolski ednici funkcijo prosvetarja, poznaj dobro razmere v pokrajini, ki tvori delovno območje sokolske ednice. Dobro poznaj tudi duševnost prebivalcev te pokrajine, kajti drugače se je treba lotiti dela med hribovci, drugače med dolinci, drugače med prebivalci ob morskem obrežju, drugače v pokrajini, ki je na stotine kilometrov oddaljena od morske obale. Drugačen je vzgojni postopek v mestu, drugačen v poljedelski pokrajini, drugačen v kraju, kjer se peča večina prebivalstva z obrti-

jo, z delom v industriji ali v rudniku. Druga dokazila je treba rabiti in nava-jati ob vzgojnem delu pri mladih ali šele doraščajočih, druga zopet pri že dozorelih in starejših ljudeh. Skratka: prosvetar, ki naj uspešno vrši svojo nalogo, mora dobro spoznati milje ali sredino, v kateri naj dela, predno se dela poloti, predno prevzame funkcijo prosvetarja.

Nekoliko časa čakanja je vsaj koristno, ako se že ne smatra neobhodno potrebno, še tudi iz drugega razloga: vsak prosvetar, ki prevzame funkcijo po drugem, mora poznati delo svojega predhodnika — seveda, ako je ta sploh kaj delal. Delo bo namreč rodilo večje uspehe le tedaj, ako bo v njem sovislost — kontinuiteta. Mislimo si slučaj, da je imela sokolska edinica (na srečo!) tri, štiri leta dobrega prosvetarja, vendar (na nesrečo!) to ni bila ves čas ista oseba, nego vsako leto nekdo drug. Vsak teh treh, štirih prosvetarjev je bil priden, toda ta je bil »udarien« (kakor pravimo) bolj na to stran, recimo na petje in godbo, oni na dramatiko, tretji na čisto sokolsko-prosvetno delo. Vsak izmed njih je mogel gotovo pokazati na neki uspeh svojega dela. Toda če bi pregledali delo treh, štirih let kot celoto, pa bi najbrž morali ugotoviti, da so uspehi v primeri z dolgo dobo pravzaprav malenkostni. To pa vse radi tega, ker med delom posameznih prosvetarjev ni bilo sovislosti — kontinuitete.

(Se bo nadaljevalo.)

Resna beseda o uvozu banatskih in dalmatinskih vin

V MARIBORU JE TEŽKO DOBITI KOZAREC PRISTNEGA ŠTAJERSKEGA VINA. — V JANUARJU IN FEBRUARJU JE BILO UVOŽENIH NAD 60 TISOČ HEKTOLITROV BANATSKEGA IN DALMATINSKEGA VINA.

Nekdaj je slovel naš Maribor po dobri postrežbi z izvrstno in pristno štajersko vinsko kapljico. Zaradi odlične kakovosti so si štajerska vina priborila sloves na svetovnih trgih. Naši vinogradniki so z velikim zaupanjem v boljše bodočnost modernizirali svoje nasade, saj jih je k temu podžigala tudi oblast, da bi kakovost vina izboljšali in tako konkurirali svetovnim kvaliteta in specialitetam. Sredi njihovega stremjenja pa jih je zadel hud udarec, ki ga niso pričakovali. Že zadnja leta niso mogli vnovčiti svojih pridelkov in pritiskala so jih javna bremena in pa huda sila za denar, uvoz tujih vin pa jih bo v kratkem popolnoma uničil, če ne bo odpomoči.

Znano je, da zadnje čase v Mariboru dobi človek le v redko kateri gostilni pristno štajersko kapljico. Niso tega krivi toliko naši gostilničarji kot trgovci, prekupčevalci in špekulanti z vinom. Maribor in vsa njegova širša okolica sta naravnost preplavljena z banatskim in dalmatinskim vinom. V Mariboru je podjetje, ki dobiva banatsko vino in ga meša s štajerskim. V nekem kraju sredi vinorodnih Slovenskih goric je trgovec, ki hanočuje cisterne banatskega vina in ga meša na polovico z našimi vini. Dokazano je, da je bilo v mesecu januarju in februarju uvoženih v Maribor in okolico nad 60.000 hl banatskega in dalmatinskega vina, torej dvakrat toliko, kolikor ga prideata oba mariborska okraja v najboljši letini. Če upoštevamo, da je mariborski levi okraj v pogledu letnega pridelka za ptujskim okrajem na prvem mestu, potem si lahko tolmačimo, kako ogromen je konzum uvoženih vin in da je res umetnost najti v Mariboru in okolici gostilničarja, ki bi točil samo pristno štajersko vino.

Vzrok tako ogromnemu uvozu banatskih vin pa je v prvi vrsti cena. Liter banatskega vina stane v Maribor postavljen recni in piši 1.50 do 1.80 Din! Drugi vzrok je majhni lanski pridelek naših vin, zaradi česar ima naše vino čvrste cene. Lanski pridelek našega vina je znašal komaj eno tretjino normalnega pridelka. In to so izkoristili trgovci, prekupčevalci in špekulanti z vinom. Mešajo banatska in naša vina in prodajajo tako »pančano« vino našim gostilničarjem za nizko ceno. Razumljivo je, da bo vsak gostilničar rajši kupil ceneno mešanico, ki prav tako kot štajerska kapljica steče gostom po grlu, samo da se zasluži. Naši gostilni-

čarji prodajajo to mešanico liter po 10 do 14 Din in še dražje.

Banatska vina so lahka in je okus podoban naši izabeli. Na enem oralu zraste banatskega vina okrog 150 hl, dočim rodi naša trta v prvovrstnem vinogradu na 1 oralu v najboljši letini komaj 15 hl. Če torej prodajajo banatska vina liter po 1 Din, bi morali računati naši vinogradniki z ozirom na kvaliteto za liter najmanj 10 Din. Nekaj podobnega je tudi z dalmatinskimi vini, ki se prav tako mnogo uvažajo v naše vinorodne kraje. Toda pristnega dalmatinskega vina pri nas ne dobiš. Dalmatinska vina, ki jih točijo naši gostilničarji, so v pretežni večini kemične mešanice. Številke iz Dalmacije izvoženega vina nam zgovorno in jasno pričajo, da bi morala Dalmacija z očiščem vred pridelati na leto 3 krat toliko vina, če bi hotela zadostiti svojemu izvozu s samo pristnim vinom.

Kakšne posledice bo imel uvoz in konzum banatskih in dalmatinskih vin? Na-

ravnost katastrofalne za naše vinogradnike, za naše vinograde, za našo žlahtno trto, za naše žahtno grozdje! Naši vinogradniki ne bodo nikdar mogli spričo velikih javnih davkov in bremen in spričo dejstva, da morajo kupovati kruh, konkurirati banatskim in dalmatinskim vinom. Ni še dovolj, da podpira naš konzument banatske veleagrarce s tem, ko živi ob dragi banatski moki in dragem sladkorju. Podpira jih zadnje čase še s tem, da konzumira njihova nežlahtna vina! Računajmo, da so naši konzumenti potrošili za banatsko vino nad 1 milijon in pol dinarjev. Koliko bi bilo pomagano našim krajem, če bi ta denar ostal pri nas. Toda romal je v Banat! Naši vinogradniki in posestniki ob severni meji propadajo in bodo popolnoma propadli. Njih posestva kupujejo Avstrijci. Propadli pa bodo vsi ostali vinogradniki, ki danes z žalostnim srcem gledajo, kaj se godi okrog njih, ki temo zro v bodočnost. In še hujše bodo posledice. Vina ne bodo mogli prodati in ga bodo izpili sami. Pijan bo gospodar in gospodinja, pijani bodo otroci. Kruha ne bodo imeli, ker ne bodo mogli vnovčiti svojega pridelka. Mora bo padla, poboji in pokolji se bodo pričeli množiti. Kdo bo odgovarjal za vse to?

Okoliške občine

PRORAČUN OBČINE POBREŽJE.

V soboto, 9. t. m. je občinski odbor občine Pobrežje soglasno sprejel drugi proračun po združitvi bivših občin Pobrežje, Tezno, Zrkovce in Dogoš v veliko občino Pobrežje. Po otvoritvi polnoštevilno obiskane seje, katero je otvoril in vodil predsednik občine g. Matija Volk, je podal smernice sestave novega proračuna in razjasnjeval posamezne postavke predsednik finančnega odseka g. Luknar. Celotni proračun izdatkov znaša 605.170 Din in je uravnotežen z enako vsoto dohodkov. Osebnih razhodkov znašajo 129.380 Din in sicer prejemki občinskih uslužbencev 74.280 Din, cestarji in nagrada cestnim nadzornikom 25.000 Din, živinooglednik, konjač, gozdni in poljski čuvaj 10.200 Din, nagrade pogodbenim uradnikom in dnevniciarjem 12.800 Din. Manjši zneski so vnešeni v pozicijo za tehtničarja, babico, mrliškega oglednika in miloščine. Članj uprave so se letos zaradi štednje odrekli prostovoljno vsakemu honorarju.

Gradbena stroka je vnešena z izdatkom 25.000 Din. V tej vsoti so vnešene mezde cestarjem in majhne nagrade cestnim nadzornikom. Materijalni izdatki znašajo skupno 23.000 Din, v katerih je poleg pisarniških potrebščin, najemnine, kurjave in razsvetljave še

vračunano bolniško in pokojninsko zavarovanje uslužbencev. Najvišjo postavko izdatkov v znesku 219.000 Din tvori postavka za domače šolstvo, in sicer: šola na Pobrežju 74.500 Din, Tezno 86.500 Din in Brezju 58.000 Din. Prispevek za meščansko šolo v Mariboru znaša 22.049 Din. Skupni izdatki za šolstvo znašajo torej 241.049 Din.

Za odplačilo dolgov je vnešena vsota 33.000 Din, in sicer za vrnitev posojila, ki ga je najela občina za postajališče na Tezno. Za vzdrževanje občinskih cest je določen znesek 50.800 Din, kmetijstvo 13.500 Din, in sicer kot prispevek občinskemu kmetiskemu skladu, za kmetijski tečaj, zatiranje sadnih škodljivcev, nakup orodja in za nagrade bikorejcem. Izdatki za socialno skrbstvo so preračunani na 52.451 Din, in sicer 40.000 Din kot prispevek ubožnemu skladu in 12.451 Din za podporo brezposelnim. Za spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju prispeva občina 2000 Din, Sokolskim društvom 7000, drugim domačim kulturnim društvom 1000 Din in za podporo požarnim brambam 4000 Din.

Nepričakovani razhodki so proračunani na 15.000 Din, predvsem za nezadostno prelinirane materialne razhodke in javno razsvetljavo.

Razhodki znašajo v odstotkih: osebnih 21, šolstvo 42, materialni izdatki 4, za kmetijstvo 3, gradbena stroka 8, socialno skrbstvo 8, finančna stroka 5, občinsko gospodarstvo, trgovina in narodno zdravje 7 in nepričakovani izdatki 2%. Izdatki se bodo krili s 55% doklado na državne neposredne davke, ki je proračunana na 220.000 Din, trošarino 268.000 Din, občinske takse 42.870 Din, dohodkov od občinskih posestev, dolgovanih zneskov in drugih dohodkov 74.308 Din.

Bremena se našim občanom niso zvišala. Treba bo pa misliti na razširitev električnega omrežja v one dele občine, ki doslej te dobrate ne uživajo, nosijo pa enakomerna bremena. Z dobro voljo in sporazumom bo šlo tudi to. Sedanja velika občina Pobrežje ima vse pogoje za uspešen razvoj. Našemu županu, upravi in odbornikom pa za dosedanje složno delo najlepše priznanje.

Sladki vrh v nacionalnem taboru

Preteklo nedeljo je Sladki vrh ponovno dokumentiral, da pravilno presoja sedanjo situacijo, saj so se Sladkovrščani strnili v neprodno nacionalno falango, ki je nikdar ne bo več razdrlo še tako gnusno delo hujšakcev in razdiralcev. Omenjenega dne je bil na Sladkem vrhu ustanovni občni zbor Ciril-Methodove družbe, ki se ga je udeležilo okrog 150 oseb. Ustanovni občni zbor je vodil šolski upravitelj g. Franc Borko. Zborovanje bi poteklo v najlepši slogi in harmoniji, da nista prišla tudi dva najhujša naša odpadnika, posestnik Franc Roškar s Sladkega vrha in posestnik Rudolf Majerhofer iz Svečan. Oba sta zahtevala od predsednika zbora, da mora svoja izvajanja povedati tudi v nemščini, ker so navzoči taki, ki slovenščine ne razumejo. Zaradi tega nesramnega izzivanja je nastala rabuka, ki bi vsekakor izostala, če bi se gospodje iz Maribora bili potrudili na Sladki vrh.

Občudovanja vredni so bili nacionalisti s Sladkega vrha, kako so se brzdali in premagovali, da niso z izzivači obračunali na kraju. Značilno je tudi, kakšen argument sta navajala oba hujšaka, češ, če lahko govorita pri raznih oblasteh nemški, upravičeno zahtevata, da se govori nemški tudi na Sladkem vrhu.

Po tem incidentu je zbor potekel mirno dalje in je bil pri volitvah izvoljen za predsednika podružnice Ciril-Methodove družbe posestnik Ivan Gornik, za podpredsednika šolski upravitelj Franc Borko, za tajnika učitelj Anton Napast, za blagajnika pa obratovodja sladkogorske tovarne Andrej Kuček. Izvoljeni odbor je garancija, da se bo ustanovljena veljavna nacionalna organizacija na Slad-

Danilo Viher:

Zagrebsko pismo

O Nučičevi proslavi je bilo že mnogo napisanega. Hočem le na kratko omeniti novo Feldmanovo tragikomedijo v treh dejanjih »Na uglu«, v kateri je kot nositelj glavne vloge proslavil Hinko Nučič svoj jubilej. Temeljita ocena o novem Feldmanovem delu še ni izšla, zato le nekaj lastnih opažanj. V delu se močno odražajo sodobne, aktualne, psihološke in filozofske teorije; tako moremo zaslediti vpliv Freud, Lombroza, Blocha, Marxa in drugih. To je umljivo. Saj stoji »ugao« na križišču cest, raznih smeri, raznih ciljev. Tudi centralne figure — čistilec čevljev Ledinov — je živ problem tega ogla. Nučič ga je podal sveže in prepričljivo. Zanimivo je, da v tej tragikomediji ne nastopajo v glavnih vlogah niti ena »pozitivna« ženska figura. Nositelji dveh glavnih vlog, Vera in Marta, sta prostitutki, samo da »ima ena deset sob, a druga eno, ki si jo mora sama plačevati«. To daje vsej osnovi neko enostranost, poleg tega se ne more prikriti, da je pisana, nekoliko prebitro, tako da je celoten nastroj po predstavi nekam čuden in nejasen. Nekatere scene so pa naravnost duhovite. Pri reprizi ni bilo gledališče najbolj obiskano.

V poslednjem času smo dobili celo vrsto novih časopisov. Začel bom pri onih, ki so namenjeni najmlajšim, umljivo, saj

se danes posveča velika pozornost deci, šole rastejo, pomanjkanje učiteljev na vse strani, šolska poslopja dobivajo antene in aparate za projekcije in je že davno minila doba, ko bi bilo v enem razredu po osemdeset otrok. Zagrebške »Male novine« so tednik »za samostojno delo omladine«. Te v prvi številki imajo presenečenje. Poročajo o krasnem uspehu Borivoja Čurčiča, desetletnega učenca ljudske šole v Sarajevu, ki ga je dosegel na svetovni dečji razstavi v Chicagu, pod pokroviteljstvom ge. Roosveltove. Dobil je prvo nagrado med tisoč in tisoč poslanih prispevkov iz vsega sveta. Posebno pozornost je vzbudil njegov portret kralja Petra II. — Daljnja novost je »Obrtnički vjesnik« — to je časopis za medsebojno tolažbo malih obrtnikov, ki jih gnjavi industrija z vseh strani; »Studentske novine« poročajo o bodočem kongresu jugosl. akademikov v Ljubljani in o ustanovitvi jugoslovansko-bolgarske akademske lige v Zagrebu. Zanimiva novost je »Ljubavni glasnik« (tednik!). Tu so tako sladki naslovi in tako gniljivo nežne zgodbe, da bi cenjeni čitatelji »Večernika« kar tu ostali in bi mojega članka niti do konca ne prečitali. Zato jih ne navajam. — Po vzoru tujih »magazinov« smo dobili revijo »Cinema«. Tu se prikazuje vzvišena lepota v najrazličnejših položajih in je to za feminizem uspešna propaganda. Nov je list »Nedjelja«, ki ga mora biti sam papež od srca vesel. Mlad je tudi »Zagorski list«, ki prinaša

eno in isto Radićevo sliko že od rojstva sem v različnih kolonah. Imeli pa smo tudi tednik »Senzacija«, ki bo v pestri jugoslovanski žurnalistični zgodovini zavzemal za večne čase dostojno mesto. In to je prav. Saj je bil to eden izmed redkih listov, ki je ostal veren vsaj svojemu naslovu od rojstva pa do smrti. »Senzacija« je umrta res senzacionalno in je bila to že za itak senzacij poln Zagreb — vendar senzacija. Kot dnevnik izhaja »Slóvo« po pol dinarja izvod. Nekaka ponikalnica je »Sportni list«, ki se zbudi ob dnevnih težkih nogometnih problemov.

Po najnovejši statistiki je bilo vpisanih na zagrebškem vseučilišču v zimskem semestru 5368 slušateljev, med temi 352 iz Slovenije. Največ Slovencev je na medicini (86), mnogo jih je tudi na agronomiji (69). Morda bo zanimalo dejstvo, da je število moških slušateljev po nekem čudnem zakonu zelo enakomerno razdeljeno na posamezne fakultete: na filozofski je 658, na medicinski 574, na veterinski 534, na tehniški 597 in agronomiji 476 slušateljev. Izjema je pravna fakulteta, kjer je 1144 moških slušateljev.

V salonu Ulrich je bila zanimiva razstava keramike. Razstavljal je svoje studije pri nas malo znani keramik Bezedy. Razstava je zanimiva v idejnem in oblikovnem oziru. Idejno, ker je tu čist naturalizem z inklinacijo na seksualne probleme. Sploh ti problemi Bezedyja najbolj zanimajo in dajejo razstavi tudi osnovni ton. Tu je od poljuba do prostitu-

cije podana slika človekovega seks. življenja. (Mislim, da je pri njem Freudov vpliv dominanten!). Oblikovno pa so neke stvari res močno podane. V vseh delih je neka drznost v pozji, in si človek ne hote zamišlja za vsem tem umetnika z nekim činičnim nasmeškom, češ, misli kar hočeš, življenje je vendar tako. Prodajal je malo, kar je umljivo, saj si takih del ne bi nihče upal dati v svoj salon, kjer vladata bon-ton in gentelmenstvo...

Ko sem se vračal od reprize Feldmanove tragikomedije, zbudi mojo pozornost skupina ljudi, ki so se glasno razgovarjali in prikrito smehljali. Pogledam in v svoje začudenje zapazim — manufakturno trgovino v kateri je malo prej gorelo. Čeprav sem globoko veren katoličan in mi je sreča mojega bližnjega važnejša od svoje — sem se vendar moral pričeti smejati in to na glas, posebno, ker ni gorelo niti dvajset korakov od »idejnega utemeljitelja« manufakturnih požarov. Tako imamo sedaj na isti strani lice — v razdalji sto metrov, kar tri razprodaje od »požara oštečene robe«. Da pa je stvar res že komična naj omenim, da je neki druga manufakturnist nekoliko dalje dal izobesiti veliko reklamo z napisom: »Ne od požara poškodovano blago — in vendar poceni«. O, sv. Florijan, ti si kakor zdravje!

Bolj komplicirano pa bo, ko bo začelo goreti tudi po zavarovalnicah.

Alphonse Daudet:

GREH ŽENE

ROMAN.

35

Ko so pokosili, je Elza nenadoma kriknila vsa prestrašena: »A moja torbica.« V tej mali torbici iz rdečega usnja je spravljala denar, pisma, dragocenosti in vse svoje imetje. Sprva se zaradi tega niso kdo ve kako vznemirjali. Prišla je šele pred eno uro, pa kaj se — po njenem zatrevanju — že ni vse izgubilo! Kakor so se našli pahlijača, prstan, solnčnik, ki jih je ta dražestna ženska vrteč se neprestano okoli bila razmetala, tako se bo gotovo našla tudi torbica. Po dolgem iskanju so pa vendar sklenili, da je morala torbica ostati nekje v vagonu ali pa na kolodvoru v Villeneuve, ker je voznik Libert trdil, da je med prtljago v kočiji ni videl.

»Naj se Libert vrne na kolodvor,« je rekla gospa Féniganova.

»Elza, spremim vas,« se je ponudil Richard. »Vzel bom boghey, da pridemo hitreje.«

Dobričina je odšel sam zapreči konje, da bo voz hitreje pripravljen, da ne izgube časa in da ne nadleguje služinčadi, ki je bila pravkar z zvonom poklicana h

košiu. Ko sta ženski ostali sami, ju je enako občutje vrglo drugo drugemu v naročje.

»Ah, draga hčerka, ko bi ti mogla...«
»Nu, meni se zdi, da stvar ne napreduje najsilabše. Prepustite vse samo meni, boste že videli.«

»Se ti ne zdi, da je ves spremenjen?«

»Zelo je bled in poteze v obrazu so se mu podaljšale... Nu, ljubim ga tudi takega, izgleda bolj odlično. Pripovedovali ste mi, draga sorodnica, da je tako žalosten, pa ves čas prepeva.«

Tako je imenovala njegov pum-pum, s katerim je v svojem basu spremljal sonato.

»Tako prepeva vselej, kadar misli na njo,« je dejala mati.

»Potem misli vedno na njo... Je to mogoče po vsem tistem, kar mu je napravila?«

»Ne razumeš mojega ubogega sina... pa tudi jaz... jaz ga ne razumem.«

Richard je bil med tem že gotov in je iz kočije poklical sorodnico, ki je takoj odbrzela k njemu.

Dva dobra kilometra poti ločita Uzel-

les od Villeneuve — Saint Georges. Richard je sam vozil lahko kočijo. In tako sta prevozila to razdaljo še preje ko v pol uri. Ko je boghey pridrdral na postajo, pred katero je mrgolelo omnibusov, voz in kočij in se je gnetlo vse polno nedeljskih izletnikov iz Pariza, je bil v čakalnici ravno tudi gospod Alexandre. Pokrit je bil s škotsko čepico, preko ramena je pa imel navzkriž obešeno torbico; zvišal si je cigareto in nekam zviška ter z izrazom trudnega popotnika, ki ga čaka še dolgo in utrudljivo potovanje, opazoval vso tisto množico, ki je vrvela okoli njega. Obveščen po Rosini Chuchinovi o namerah njenega gospodarja in o prihodu sorodnice, je bil trdno prepričan, da Richard ne bo mogel odpotovati prej kakor z večernim ekspresnim vlakom in če se mu posreči, da ga prehiti vsaj za nekaj ur, bo imel dovolj časa za opozoritev zaljubljenca na grozečo nevarnost. Izkoristil bo strah in zmedenost prvega trenutka, spravil principa na »Bleu-Blanc-Rouge« in odpeljal Lydijo nekam po kopnem, ko pa bosta zaljubljenca tako ločena, bo vrget med njiju sum o laži in tako onemogočil, da bi se še kdajkoli približala drug drugemu.

Nepričakovani Richardov prihod na postajo mu je pa naenkrat prekrizal vse račune. Iz nekega kota čakalnice tretjega

razreda ga je videl, kako je skočil iz kočije in odšel preko tračnic, očito z namenom, da odpotuje z istim vlakom kakor on. Kaj naj sedaj stori? Kako naj stopi v vlak, da ga Richard ne zagleda? In na potovanju in tam doli, kadar prispejo na cilj?... Naenkrat pa se je Richard spet pojavil in mahal z malo rdečo torbico, kažoč jo od daleč gospe, ki je sedela na bogheju. Sedel je k njej v kočijo, pograbil vajeti in ne da bi ošvrknil konja odbrzel po široki posuti cesti Villeneuve izpred radovednih oči starega dvornega oskrbnika. Bo Richard še odpotoval, ali je prihod sorodnice spremenil njegove načrte? Očito je bilo samo to, da ni nič na njem kazalo krvoločnega Othella, hrepenečega po maščevanju... Tisti hip je prihitel po nasipu pariški vlak. Vrata so zaškripala: »Potniki za Lyon, Marseille, Nizzo...« Gospod Alexandre je trenutek okleval. Nato je zloben smehljaj spalil njegova obrta usta in skočil je v prvi vagon, ki ga je dosegel.

Elza je želela peljati se nazaj po daljši poti.

»Držim se navad, Rdeče Kapice,« je odgovorila smeje. »Ljubim povprečja in stranska pota, po katerih se bloč išče vse, kar ima krila in lepo dehti. Strah pred volkom?... Nikoli se nisem bal... Ko se da Rdeča Kapica ujeti, se mora volk bati.«

kem vrhu ukoreninila ter zajela ves obmejni kraj pod svoje okrilje. Obmejnimi pionirjem naj bo ustanovni občni zbor v ponos, naj jih ne bega izzivanje gotovih

ljudi. Mariborski nacionalni krogi z budnim očesom zasledujejo delo naših ljudi na meji, in če izzivačev ne bo kaznovala oblast, bodo to storili drugi forumi. A. S.

Varanje našega očesa

MERJENJE IN PRECENJEVANJE OD PRILIKE IN NA OKO. ZANIMIVI PRIMERI IZ VSAKDANJE GA ŽIVLJENJA.

Mnogi ljudje menijo, da merjenje na oko ni nobena umetnost in da je k temu potreben samo zdrav ljudski razum. Ni težko približno določiti višino stolpa, debelost knjige, težo kakega predmeta, toda če preskušamo preceniti višino hiše, širino jezera, število ljudi na kakem zborovanju, moramo ugotoviti, da se čestokrat hudo varano. Če želimo preceniti večje stvari in večja števila, se skoraj vselej prepričamo, da smo se vrezali. Merjenje od prilike in na oko torej ni tako lahko in tako enostavno, kot bi si kdo mislil.

Vzemimo za primer jezero, ki je široko pol kilometra. Ker je naša zemlja okrogla, je površina jezerske gladine na sredini za malenkost višja nego na obalah. Kolika je razlika v višini med sredino in obalami? Matematik bo vzel svinčnik in izračunal, da je sredina jezera višja približno 5 cm. Če pa imamo pred seboj jezero, ki je 15 km široko, kako velika je v tem primeru višina sredine jezera. Človek bi mislil, da je 10 krat večja, toda varal bi se. Višina jezera na sredini znaša v danem primeru 500 cm. Če bi hoteli torej to višino določiti na oko, bi nikdar ne dobili pravega rezultata.

Nekaj podobnega nas uči primer z našim obzorjem. Če se povzpnejo na 100 m visok stolp, vidimo na okrog v daljavo približno 40 km. Če bi se pa povzpeli na 1000 m visok stolp, bi videli na okrog samo 120 km in ne 400, kakor bi izračunal matematik. Gornji primer nam kaže, kako silno težko je določevati od prilike in na oko obseg naše zemlje. Človeško oko se v tem primeru vselej hudo vara in nikdar ne pokaže pravega rezultata. Zanimiv je tudi poizkus z reliefnim globusom, na katerem so gore vzbočene, doline pa vgreznjene. Na prvi pogled izgleda, da je na globusu vse točno in da so tudi razmerja pravilna. Toda zdaleč ne. Če bi na globusu, ki meri v primeru 1 m, hoteli prikazati v točnem merilu najvišji vrh sveta, bi dobili višino približno komaj tri četrtine milimetra. Največja globina pa bi znašala na globusu komaj milimeter. Doline in gore bi bile torej komaj vidne, če bi bile podane v pravem razmerju z velikostjo površine naše zemlje.

Površina berlinskega mesta ima premer približno 18 km. Koliko ljudi bi imelo prostora na tem prostoru? Morebiti prebivalstvo vse Nemčije? To bi bilo pre malo! Morda prebivalstvo vse Evrope? Ali bi ne bilo to preveč? Niti govora! Če računamo, da živi na vsej zemeljski obli

približno 2 milijardi ljudi, bi vsak človek dobil na tej površini pol m² prostora. — Kdor ne verjame, naj vzame v roko svinčnik in naj računa. Prepričal se bo, da je naša trditev točna. Na površini tega evropskega velenista se torej lahko stlači prebivalstvo vsega sveta in vsak posameznik bo lahko prosto dihal. Nikdar točni tudi niso računi na oko, ko merimo prostornino. Koliko vžigalic ima prostora v zaboji, ki je podoben kocki, katere stranica meri 1 meter? Pomislite malo in nato hitro odgovorite. Prepričali se boste, da ste se silno zmotili. Prihraniti vam hočemo trud in vam povemo, da je v takem zaboji prostora za približno 1 milijon 830.000 vžigalic. Tisoč več ali manj ne igra v danem primeru nobene razlike.

Sedaj pa nekaj težjega. Kaj mislite, kolikšna je teжина zraka v vaši sobi, ki je

5 metrov dolga, 3 metrov široka in 3 m visoka? Morebiti bo kdo odgovoril, da ta zrak nima nobene teže ali pa vsaj malenkostno. Toda temu ni tako. Zrak v vaši sobi pritiska s težo 1 kg na cm². V vaši sobi je 75 m³ zraka. Vsak kubični meter zraka pa tehta pri normalnem pritisku in temperaturi približno 1.3 kg. Koliko tehta torej 75 m³, vendar ni težko izračunati. Težje pa je določiti čas brez ure. Če ne gledate nekaj časa na uro, pa se nato vprašate, koliko kaže, se boste prepričali, da ste se vselej zmotili.

Za zaključek pa krenimo malo še v vsemirje. Kako dolgo bi letelo letalo s hitrostjo 500 km na uro, da bi preletelo pot od zemlje do meseca? V tem primeru nam odpoje oko, pa tudi naš razum; pomagati si moremo samo s številkami. Učeli smo se, da je mesec oddaljen od zemlje približno 400.000 kilometrov. Leteli bi torej z letalom približno 30 dni. Kako dolgo pa bi trajal let do sonca? Z letalom 500 km brzine bi leteli 35 let! In še tole vprašanje: Kako velika je luna na nebu? Večja ali manjša od dinarja? Prav za prav enaka dinariju, če ga držimo v razdalji dolžine svoje roke. Če bi hoteli s kovancem 2 Din pokriti luno na nebu, bi morali imeti precej daljšo roko.

Tekmovanje za prvenstvo LNP

SK ILIRIJA IN SK ŽELEZNIČAR STA VČERAJ IGRALA NEODLOČENO. VELIKO ZANIMANJE. SLABA IGRA OBEH NASPROTNIKOV. ILIRIJA NA ČELU PRVENSTVENE TABELE.

V tekmovalstvu za prvenstvo ljubljanske nogometne podzveze se je včeraj odigrala le ena tekma, in sicer v Mariboru, kjer sta se srečala na igrišču SK Železničarja SK Ilirija iz Ljubljane in SK Železničar. Ilirija je v Mariboru še vedno atrakcija in tako je prišlo na igrišče okrog 1200 gledalcev, da prisostvujejo prvemu letošnjemu nastopu SK Ilirije v Mariboru. Toda ta nekdaj tako slavna enajstorica ni izpolnila pričakovanj in bi gotovo odšla poražena z igrišča, če bi domače moštvo le kolikšaj boljše in upešnejše zaigralo. SK Železničar je imel včeraj veliko šanso, ni jo pa znal izkoristiti. Tekma se je končala z delitvijo točk in izgleda prvenstvena tabela po včerajšnji tekmi takole:

Ilirija	8	5	2	1	31:10	12
Čakovečki SK	7	4	3	0	21:8	11
Železničar	8	4	2	2	21:18	10
Rapid	7	4	0	3	20:10	8
ISSK Maribor	8	3	1	4	12:20	7
SK Celje	7	2	1	4	11:14	5
SK Svoboda	8	2	1	5	16:43	5
ZSK Hermes	7	1	0	6	12:21	2

SK Ilirija:SK Železničar 1:1 (1:0).

V predtekmi je absolvirala rezerva SK Železničarja prijateljsko tekmo proti SK Drava iz Ptuja. Tekma se je pod vodstvom g. Kasparja končala z zmago SK Železničarja v razmerju 3:2 (2:2).

Nato sta s polurno zamudo nastopili moštvi SK Ilirije in SK Železničarja pri glavni tekmi.

Moštvi nista zaigrali v velikem stilu. Tekma je bila v gotovih presledkih zanimiva, toda prave prvenstvene borbe ni bilo videti mnogo. Oba nasprotnika sta igrala precej ležerno in žalibog v gotovih presledkih tudi preostro.

Po lepi zmagi nad Haškom smo od Ilirije prav za prav mnogo več pričakovali. Že nekaj let ne more Ilirija v Mariboru uspešno zaigrati, kar dokazujejo rezultati proti Rapidu in ISSK Mariboru. Kaj je temu krivo ne vemo. Zdi se pa, da je mariborski nogomet trd oreh ljubljancem. Tekmi pomladanskega tekmovalstva bomo imeli še dvakrat priliko videti Ilirijo v Mariboru in sicer proti ISSK Mariboru in proti SK Svobodi. Morda nam bodo takrat malce več pokazali. V splošnem je dala včeraj Ilirija povprečno igro boljših slovenskih klubov. Kot celota napravljala vtis homogenosti, prilično uigrane enajstorice z dobrim startom. Tehničnega znanja moštvo ne zna izkoristiti. Najboljšo formacijo so imeli gosti v krilski vrsti in v ožji obrambi, dočim napadalna vrsta ni formacija velikega stila.

Tudi Železničarji so razočarali. Moštvo gotovo zna boljše zaigrati kot včeraj. Ožja obramba je bila ves čas, posebno v

drugi polovici, zelo nesigurna. Tudi v napadu ni povsem funkcionirala. Kombinacija v notranjem triju je sicer uspevala, pred golom pa ni bilo nikogar, ki bi se osrčil do zaključnega strela. Krili se nista povzpeli nad povprečnost, nekoliko več agilnosti je bilo opaziti na desni strani. V krilski vrsti je neumorno igral prav do konca Frangeš, ki je bil ofenzivno in defenzivno prav dober. Vrtar je dobra moč in je branil zelo dobro, včasih bravurno.

Gola sta padla: v prvem polčasu v 20. minuti po Pikiču, v drugem polčasu pa v 15. minuti po Pavlinu. Sodil je g. Nemec objektivno v splošnem dobro.

SK Svoboda:SK Olimp 5:3 (1:0).

Mariborska Svoboda je včeraj gostovala v Celju ter odigrala proti tamkajšnjemu SK Olimpu prijateljsko tekmo, ki se je končala z zmago Mariborčanov v razmerju 5:3.

Ostale nogometne tekme.

Split: Hajduk:Primorje 3:0 (3:0).

Zagreb: Hašk:Concordia 1:0 (1:0).

Beograd: Jugoslavija:BASK 2:2 (1:2).

Osijek: Slavija (O):Slavija (S) 3: (2:1).

Marseille: BSK (Beograd):Olimpique 3:2 (2:1).

Pariz: Nemčija:Francija 3:1 (1:0).

Praga: Českoslovaška:Švica 3:1 (2:1).

Skakalne tekme v Planici.

Včeraj so se vršile v Planici težko pričakovane mednarodne skakalne tekme, za katere je bilo po vsej naši državi in tudi izven naše domovine veliko zanimanje. V Planico je 6 posebnih vlakov pripeljalo več tisoč gledalcev, med njimi odlične zastopnike državnih in samoupravnih oblasti. Računa se, da je teknam prisostvovalo okrog 12.000 gledalcev. Tekmovanje pa se ni izvedlo tako, kot so si prireditelji zamislili. Norvežani so dobili od svoje zveze iz Osla prepoved, da ne smejo skakati niti v konkurenci, niti izven konkurence. Nadalje so številni Avstrijci »stavkali« in je le eden Avstrijec, namreč Höll sodeloval, naposled pa je še nagajalo solnce, ki je omehalo sneg, tako da tekmovalci niso dosegli pričakovane znamke 100 m. V konkurenci je tekmovalo le 12 tekmovalcev in so bili rezultati naslednji: 1. Maruszarz (Poljska) 326.1 točk (84, 87.5, 80.5 m); 2. Barton (ČSR) 312.9 (85, 82, 78 m); 3. Rey mund (Švica) 304.6 (73, 86.5, 72); 4. Bort ter (Švica) 298.9 (77, 86, 76); 7. Šrameč (Jugoslavija) 270.9 (68, 72, 76 m); 11. Novšak (Jugoslavija) 67, 74, 62 m. Po končanih konkurenčnih skokih je pet Norvežanov izvedlo nekaj trening-skokov, pri katerih so sodelovali še najboljši Švicarji, Čehi in Jugoslavlani. Najdaljši skok je dosegel Andersen, in sicer 87, 94 in 95 m. Ves potek tekmovalstva je prenašala radio postaja Ljubljana in se je zbralo v Mariboru na Glavnem trgu kjer je instaliral Radio-Maribor zvočnik, veliko število poslušalcev, ki niso mogli v Planico, da prisostvujejo v duhu edinstveni skakalni tekmi v naši državi.

Poljčane

Smrtna kosa. V Studenicah pri Poljčanah je umrl 94letni Ivan Dugar. Pokojnik, oče tamošnje učiteljice gdčne Marice, s katero je po ženini smrti in s hčerko Karlo prebival skupaj, je pribežal pod silo razmer po prevratu iz Gorice, kjer je imel čedno posestvece. Častiljivi starček je bil prav do zadnjih dni čil in veder. Njegov humor ga kljub vsem, kar je moral trpkega doživeti v tej solzni dolini, ni nikdar zapustil. Ob lepi udeležbi so ga pokopali na gričku Sv. Lucije. G. župnik se je v lepih besedah poslovil od dragega pokojnika, domači pevci pa so mu zapeli doma in ob grobu ganljivi žalostinki. Bodi zavednemu možu ohranjen blag spomin, preostalih naše sožalje!

»Tihotapce« so vprizorili preteklo nedeljo studeniški fantje in dekleta. Navražal jih je učitelj Štefancioza. Vsi igralci so igrali z vso vnemo. Obisk je bil kakor vedno prav dober, publika razigrano zadovoljna.

Knjižnica tukajšnjega Sokola prav lepo napreduje. Četudi razpolaga s skromnimi sredstvi naša vestna knjižničarka, poštna uradnica gdč. Anica Krašovic, vendar si je znala v zadnjem času nabaviti nekaj prav zanimivih del. Izvedla je tudi nabiralno akcijo in se Sokol za darovane knjige vsem najtopleje zahvaljuje, obenem pa prosi še ostale, ki bi imeli kako knjigo odveč, da jo poklonijo sokolski knjižnici. Knjižnica posluje po sobotah od 7. ure dalje.

Osebnost. Tukajšnja pošta se je za eno moč pomnožila. Premeščena je bila sem iz Beograda poštna uradnica gdč. Zlata Vojska. Želimo ji prijetno bivanje!

Divje svinje strašijo po okoliških gozdovih. Zato so šli domači lovci na njih. Od treh pa je padla le ena 80 kg težka mrcina pod roko lovca posestniškega sina Alojza Hauptmana.

Ruše

Proslava 85-letnice Masaryka v Rušah. Ruški Sokol je priredil v veliki dvorani Sokolskega doma lepo uspelo proslavo 85-letnice Masaryka. Navzoče je bilo celokupno članstvo in vsa češka kolonija v Rušah. Br. starosta Krejči je pozdravil navzoče, posebno češke državljane, in predložil pomen proslave. Orkester je zaigral podpuri čeških narodnih pesmi, nakar je sledila deklamacija male šolarke. Masarykov življenjepis je podal br. Koruza, ki je na koncu pozval navzoče, naj hodijo po stopinjah velikega učitelja. Po končanem govoru je orkester zaigral državne himne, češko in našo. Tako je ruški Sokol na skromen, a pristrčen način proslavil tega velikega moža.

Ruški keglški klub ima na Jožefovo veliko nagradno tekmovanje, na katerem se bo proglasil prvak Ruš. Klub je v zadnjem času zelo aktiven, priredil je več tekem z mariborskimi klubi, katere je, razen ene, vse dobil. Glavni namen kluba pa je gojiti med svojimi člani in sploh med vsemi keglši družabnost, in to potom prijateljskih tekem.

Sloni izumirajo.

Znani francoski raziskovalec Airike Peter Ihac je imel pred kratkim na neki akademiji zanimivo predavanje, na katerem je naglasil, da sloni, te dragocene živali, v francoskih kolonijah naglo izumirajo. Temu so kriva tamkajšnja plemena, ki jih tvorijo povečini sami pritlikavci, in njih praznoverje. Pritlikavci namreč verujejo, da ni na svetu večje časti kot ubiti slona in prodati njegove bele kosti. Predavatelj je predlagal, da bi se francoskih kolonijah v Afriki s strogimi naredbami prepovedalo pritlikavcem pobijati slone, ker preti grožnja, da bo njihov rod v kratkem izmrl.

Spominjajte se CMD

Mali oglasi

Prodaj

PRISTEN AJDOV MED po Din 10.— za kg oddaja »Kmetijska družba«, Meljska cesta 12. Telefon 2083. 1005

OTROŠKO POSTELJO trdo, prodam. Slomškova ul. 3-II, ob Tomšičevem drevo-redu. 1121

Posest

HIŠA Z VRTOM na prodaj. Cena Din 22.000. Lovska ul. 35, Pobrežje. 1117

Stanovanje

SOLIDNEGA GOSPODA sprejem na stanovanje in hrano. Studenci, Sokolska ulica 95. 1111

Službo dobi

IŠČEM MLADO POSTREŽ-NICO

za večerne ure. Kavarna Union, Meljska cesta 12. 1076

DOBER ZASLUŽEK

se nudi pri prodaji v gospodinjstvu neobhodno potrebne predmete. Odda se tudi v komisijsko prodajo. Dopise je poslati na upravo lista pod »Sirena«. 1110

Sobo odda

OPREMLJENO ALI PRAZ-NO SOBO

oddam dvema gospodoma. Aleksandrova 14-II. 1114

SOBO

solčno, opremljeno, in prazno sobo oddam. Studenci, Sokolska 35. 1113

SOBO IN KUHINJO

oddam. Zrkovska cesta 38. 1108

BOLJŠEMU GOSPODU

oddam opremljeno sobo s strogo separiranim vhodom iz stopnic. Jože Vošnjakova ul. 19-I, vrata 3. 1115

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Ceneni teden

Po zelo znižanih cenah bomo prodajali dokler traja zaloga sledeče blago:

Blago za obleke, volna s svilo Din 25.—
Blago za bluze, volna Din 20.—
Crepe de Chine, čista svila vzorčasta Din 20.— do 50.—
Svile georgette, vzorčast Din 30.— do 40.—
Fourlard svila, vzorčasta Din 25.—
Volneno blago za obleke Din 26.—
Blago za obleke, prima kamgarn Din 115.—
Blago za kostume samo Din 40.—
Blago za plašče, najmoderneje samo Din 50.—
Chiffone, kvalitetno blago, brez napak, sedaj samo Din 8.—

Tkanine za telecno in posteljno perilo, kvalitetno blago, brez napak, sedaj samo Din 10.—

Zgotovljeni pomladanski plašči, velika izbira, za 40% ceneje. — Pri tem imamo še veliko prodajo ostankov, kjer najdete vse, kar rabite za mal denar.

Vljudno Vas vabimo, da nas obiščete

Trgovska hiša Dolček & Marini, Maribor, Gosposka 27

Brezplačni Singerjev tečaj v krojenju šivanju in vezenju

V času od 26. marca do 9. aprila 1935 v dvorani »Union« se bodo poučevala do sedaj še neznana dela na Singer šivalnem stroju. — Prijave in pojasnila pri naših zastopnikih in v trgovini Glavni trg 24. 1109

Otvoritev

Na Jožefovo, dne 19. marca 1935 bomo otvorili v novi stavbi

Grajskega kina

najmoderneje, okusno in udobno urejene zabavne lokale:

Gostilno, kavarno, bar in keglišče

Vse te prostore bomo izročili javnemu prometu na Jožefovo ob 9. uri dopoldne s slavnostnim otvoritvenim jutranjim koncertom.

111

UPRAVA